

Sygn. akt I C 217/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 marca 2019 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: sędzia SR Wioletta Sychniak

Protokolant: staż. Ewelina Arkit

po rozpoznaniu w dniu 13 marca 2019 roku w Łodzi

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w A.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

1. oddała powództwo;
2. zasądza od powódki (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w A. na rzecz pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 1087 (tysiąc osiemdziesiąt siedem) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;
3. nakazuje pobrać od powódki (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w A. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa w Łodzi kwotę 157,66 zł (sto pięćdziesiąt siedem złotych i sześćdziesiąt sześć groszy) na pokrycie kosztów postępowania tymczasowo wyłożonych przez Skarb Państwa.

Sygn. akt I C 217/17

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 30 grudnia 2016 r. powód (...) Spółka z o.o. z siedzibą w A. wniosła o zasądzenie od pozwanego (...) SA z siedzibą w W. kwoty 1279,20 złotych z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 5 sierpnia 2016 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że 23 maja 2016 r. w wyniku zdarzenia drogowego uszkodzeniu uległ pojazd marki S. (...) o numerze rejestracyjnym (...). Pojazdem kierowała D. O.. Szkoda została spowodowana przez kierującego pojazdem posiadającego obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej w pozwanym zakładzie ubezpieczeń. D. O. zawarła 24 maja 2016 r. z powódką umowę o najem pojazdu zastępczego. Z tego tytułu powódka wystawiła fakturę VAT numer (...) na kwotę 2656,80 złotych, przyjmując stawkę 166,05 złotych brutto za dobę najmu. Wierzytelność z tytułu kosztów najmu pojazdu zastępczego D. O. scedowała na rzecz powódki. Pozwany przyjął swoją odpowiedzialność co do zasady i wypłacił odszkodowanie z tytułu częściowej szkody w pojeździe, a także kwotę 1377,60 złotych z tytułu najmu pojazdu zastępczego. Dochodzona pozwem kwota stanowi różnicę między kwotą, na którą opiewa faktura VAT a wypłaconym odszkodowaniem.

(pozew – k. 3-7)

W odpowiedzi na pozew z dnia 8 maja 2017 r. (...) SA z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa pełnomocnika będącego radcą prawnym i opłaty od pełnomocnictwa.

Pozwany zakwestionował powództwo co do wysokości. Po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego wypłacił odszkodowanie przyjmując cenę najmu samochodu zastępczego na 86,10 złotych brutto za dobę. Istnieje więc rozbieżność w stanowiskach powoda i pozwanego co do stawki dobowej za najem pojazdu zastępczego. **(odpowiedź na pozew – k. 27-27v)**

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

(...) Spółka z o.o. z siedzibą w A. prowadzi działalność gospodarczą polegającą między innymi na wynajmie i dzierżawie samochodów osobowych i furgonetek.

(informacja odpowiadająca odpisowi aktualnemu z Rejestru Przedsiębiorców KRS – k. 11-13)

Dnia 23 maja 2016 r. miała miejsce kolizja drogowa, w której uszkodzeniu uległ pojazd marki S. (...) o numerze rejestracyjnym (...). Szkoda została spowodowana przez kierującego pojazdem posiadającego obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej w (...) SA z siedzibą w W.. Szkoda została zarejestrowana pod numerem (...).

(okoliczność bezsporna; decyzja – k. 30, pismo – 31; zeznania świadka D. O. – k. 176-177, znacznik czasowy: 00:05:24-00:17:36)

W chwili kolizji pojazd marki S. (...) był własnością W. Z., a kierowany był przez jej córkę, D. O..

(zeznania świadka D. O. – k. 176-177, znacznik czasowy: 00:05:24-00:17:36)

W. Z. była osobą niepełnosprawną, poruszała się przy użyciu kul inwalidzkich. D. O. sporadycznie użytkowała powyżej wskazany pojazd, gdyż posiadała własny samochód. Pojazd marki S. (...) był użytkowany przez nią w celu zawożenia W. Z. do lekarzy i szpitali, albo kiedy samochód będący własnością D. O. był naprawiany w warsztacie samochodowym. W. Z. nie prowadziła sama samochodu. Po zdarzeniu pojazd marki S. (...) nie nadawał się do użytku, w związku z czym został wynajęty pojazd zastępczy marki C. (...). Był on użytkowany w taki sam sposób jak samochód marki S. (...) – w celu zawiezienia W. Z. na konsultacje lekarskie i do szpitali.

(zeznania świadka D. O. – k. 176-177, znacznik czasowy: 00:05:24-00:17:36 i 00:18:09-00:28:00; zeznania M. B. – k. 177, znacznik czasowy: 00:34:25-00:41:38)

W dniu 24 maja 2016 r. między (...) Sp. z o.o. z siedzibą w A. a D. O. została zawarta umowa najmu pojazdu samochodowego marki C. (...) o numerze rejestracyjnym (...) w związku ze szkodą z dnia 23 maja 2016 r.

(okoliczność bezsporna; umowa najmu pojazdu – k. 15-16; zeznania świadka D. O. – k. 176-177, znacznik czasowy: 00:18:09-00:28:00 i 00:28:33-00:33:00)

W dniu 24 maja 2016 r. między (...) Sp. z o.o. z siedzibą w A. a D. O. została zawarta umowa przelewu wierzytelności przysługującej D. O. wobec (...) do zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego marki C. (...) o numerze rejestracyjnym (...) w związku z likwidacją szkody z dnia 23 maja 2016 r. w pojeździe marki S. (...) o numerze rejestracyjnym (...).

(okoliczność bezsporna; umowa przelewu wierzytelności – k. 17, zeznania świadka D. O. – k. 176-177, znacznik czasowy: 00:18:09-00:28:00 i 00:28:33-00:33:00)

Z tytułu najmu auta zastępczego C. (...) o numerze rejestracyjnym (...) w dniu 5 lipca 2016 r. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w A. wystawiła na rzecz D. O. fakturę VAT numer (...) na kwotę 2656,80 złotych. **(faktura VAT – k. 14)**

Z tytułu szkody majątkowej powstałej w pojeździe na skutek kolizji (...) SA z siedzibą w W. przyznał na rzecz poszkodowanej W. Z. odszkodowanie w wysokości 2761,61 złotych.

(okoliczność bezsporna; decyzja – k. 30)

Z tytułu szkody majątkowej powstałej na skutek konieczności najmu pojazdu zastępczego (...) SA z siedzibą w W. przyznał i wypłacił na rzecz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w A. odszkodowanie w wysokości 1377,60 złotych.

(okoliczność bezsporna; decyzja – k. 30, pismo - 31)

W. Z. zmarła w dniu 21 września 2018 r.

(odpis skrócony aktu zgonu – k. 165)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dowody zaoficerowane przez strony, a wymienione powyżej.

W przedmiotowej sprawie bezspornym było, iż pozwany zakład ubezpieczeń ponosi co do zasady odpowiedzialność z tytułu szkody powstałej na skutek kolizji drogowej z dnia 23 maja 2016 r., w tej mierze Sąd oparł się przede wszystkim na dowodach z dokumentów przedstawionych przez strony.

Spór i postępowanie dowodowe koncentrowało się zaś wokół ustalenia wysokości szkody majątkowej związanej z koniecznością najmu pojazdu zastępczego, na którą to okoliczność przeprowadzony został dowód z opinii biegłego rzeczoznawcy. Dowód ten Sąd jednakże pominął z uwagi na to, iż czynienie ustaleń w tym zakresie było bezprzedmiotowe wobec stwierdzenia braku legitymacji procesowej czynnej po stronie powodowej. Swoją legitymację procesową powódka wywodziła z faktu zawarcia w dniu 24 maja 2016 r. z D. O. umowy cesji wierzytelności przysługującej jej wobec pozwanego. Opierając się jednak na uznanych przez Sąd za wiarygodne zeznaniach świadków D. O. i M. B., Sąd uznał, iż poszkodowaną w przedmiotowym wypadku, a co za tym idzie, uprawnioną do uzyskania odszkodowania, była właścicielka pojazdu – czyli W. Z.. Sąd dał bowiem wiarę D. O., iż pojazd był użytkowany przez nią dla celów związanych z dowiezieniem matki na konsultacje lekarskie. W. Z. zakupiła samochód, jednakże z uwagi na niepełnosprawność nie mogła go prowadzić. D. O. zeznała wprawdzie, iż używała samochodu także wtedy, gdy jej pojazd był naprawiany w warsztacie, lecz wskazała także, iż użytkowała go sporadycznie i przede wszystkim w związku z pomocą matce. W dniu wypadku pojazd również prowadziła D. O., a pasażerką była W. Z.. Zeznania te potwierdził świadek M. B., który wskazał, iż jest pracownikiem powódki, brał udział w zawieraniu umowy najmu pojazdu zastępczego z D. O. i z rozmowy z klientką oraz jej matką wynikało, że najem ma być dla użytkownika auta, które jest niezbędne do dojazdów do lekarzy. Okoliczność złego stanu zdrowia W. Z. i związanej z tym konieczności pomocy przez D. O. potwierdza także fakt, iż W. Z. zmarła w dniu 21 września 2018 r.

Sąd zważył, co następuje.

W niniejszej sprawie powodowa Spółka twierdziła, iż przysługuje jej wobec pozwanego zakładu ubezpieczeń roszczenie o zapłatę kwoty 1279,20 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 5 sierpnia 2016 r. do dnia zapłaty, która to kwota miała stanowić różnicę między odszkodowaniem wypłaconym a należnym (w ocenie powódki). Podstawę prawną żądania pozwu stanowił więc art. 805 § 1 k.c., zgodnie z którym przez umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę. § 2 pkt. 1 tego artykułu stanowi zaś, iż świadczenie ubezpieczyciela polega w szczególności na zapłacie przy ubezpieczeniu majątkowym - określonego odszkodowania za szkodę powstałą wskutek przewidzianego w umowie wypadku.

Przed przystąpieniem do merytorycznej oceny żądania powódki należało jednakże zbadać jej legitymację procesową do wystąpienia z powództwem w niniejszej sprawie. Wskazać bowiem należy, iż badanie legitymacji procesowej stron procesu, która stanowi przesłankę materialnoprawną, jest obowiązkiem sądu, który do kwestii tej odnosi się przed merytoryczną oceną sprawy. Istnienie legitymacji procesowej bada zatem z urzędu sąd, orzekając co do istoty

sprawy, niezależnie od podniesienia w tej mierze przez drugą stronę zarzutów. Legitymacja procesowa bowiem to uprawnienie wypływające z prawa materialnego (konkretnego stosunku prawnego) do występowania z konkretnym roszczeniem przeciwko innemu konkretnemu podmiotowi (tak H. P., *Metodyka pracy sędziego w sprawach cywilnych*, wyd.4 LexisNexis 2009, s. 126), dlatego też fakty, z których wywodzone jest dochodzone roszczenie (tworzące prawo podmiotowe), powinien co do zasady dowieść powód.

Swoją legitymację procesową powódka wywodziła z faktu zawarcia w dniu 24 maja 2016 r. z D. O. umowy cesji wierzytelności przysługującej jej wobec pozwanego. Zgodnie z ust. 1 tej umowy, „cedent oświadcza, że przysługuje mu wobec (...) wierzytelność pieniężna – prawo do zwrotu kosztów z tytułu najmu pojazdu zastępczego marki C. (...) o numerze rejestracyjnym (...) w związku z likwidacją szkody z dnia 23 maja 2016 r. w pojeździe marki S. (...) o numerze rejestracyjnym (...)”. Zgodnie zaś z ust. 2 umowy, „cedent oświadcza, że jest uprawniony do rozporządzania wskazaną wyżej wierzytelnością oraz że nie posiada ona wad prawnych, nie stanowi przedmiotu zabezpieczenia roszczeń osób trzecich, rozporządzenie nią nie jest wyłączone ani ograniczone umownie lub przepisami powszechnie obowiązującymi”. Jak zaś postanowiono w ust. 3 umowy, „cedent oświadczył, iż przenosi na cesjonariusza wierzytelność, o której mowa w pkt. 1 niniejszej umowy, tytułem pokrycia kosztów najmu pojazdu zastępczego wraz ze wszystkimi prawami związanymi z tą wierzytelnością, w tym wobec sprawcy szkody (...)”.

Na gruncie materiału dowodowego przedmiotowej sprawy Sąd doszedł jednakże do przekonania, iż wskazana wierzytelność w rzeczywistości nie przysługiwała D. O., lecz właścicielowi pojazdu – W. Z.. Sąd przyjął bowiem, iż to W. Z. była głównym użytkownikiem samochodu mimo, iż nie mogła go prowadzić. Pojazd ten był własnością W. Z. i używany przede wszystkim dla celów związanych z jej leczeniem, a pomocy udzielała jej w tej mierze córka. To W. Z. przysługiwało prawo własności samochodu, a co za tym idzie, ponosiła ona wydatki związane z jego utrzymaniem i to ona była poszkodowana w sytuacji jego uszkodzenia na skutek kolizji. To również W. Z. poniosła szkodę z powodu niemożności użytkowania własnego pojazdu, w związku z czym była uprawniona do najmu pojazdu zastępczego i żądania odszkodowania za poniesione z tego tytułu koszty. Na taki sam cel był także wykorzystywany pojazd zastępczy. Pomiędzy D. O. a W. Z., wbrew twierdzeniu powódki, nie została więc zawarta umowa użyczenia. Treścią tej umowy jest bowiem, jak wynika z art. 710 k.c., zezwolenie biorącemu przez użyczającego przez czas oznaczony lub nieoznaczony, na bezpłatne używanie oddanej mu w tym celu rzeczy. Rzecz jest więc używana przez biorącego na własne cele, a nie do pomocy użyczającemu, jak to miało miejsce w tej sprawie.

D. O. nie była uprawniona do uzyskania odszkodowania za szkodę poniesioną w wyniku kolizji, w której brał udział pojazd marki S. (...). Nie mogła wobec tego przenieść na (...) Sp. z o.o. z siedzibą w A. swojej wierzytelności z tego tytułu. Konsekwencją tej oceny było stwierdzenie, iż powódka nie wykazała swojej legitymacji procesowej do wystąpienia z powództwem w niniejszej sprawie. Nigdy bowiem nie nabyła skutecznie wierzytelności z tytułu najmu pojazdu zastępczego wobec pozwanego. Jak trafnie przyjmuje się w orzecznictwie, brak wierzytelności czyni umowę o przelew wierzytelności nieskuteczną prawnie (wyrok SN z 3.04.2003 r., V CKN 1630/00, LEX nr 80251; wyrok SA w Łodzi z 22.01.2013 r., IACa1091/12, LEX nr 1280443). Zgodnie z zasadą *nemo plus iuris in alium transferre potest, quam ipse habet*, cedent nie może skutecznie przenieść na cesjonariusza wierzytelności, która mu nie przysługuje. Cesjonariusza nie chroni dobra wiara co do okoliczności istnienia wierzytelności. Inaczej niż przy nabyciu własności rzeczy, przepisy normujące cesję nie przewidują możliwości nabycia wierzytelności od nieuprawnionego. Jeżeli cedentowi wierzytelność nie przysługuje, do jej przeniesienia nie dojdzie. Cesjonariusz nie nabędzie na skutek przelewu uprawnień w większym zakresie, niż przysługiwały dotąd cedentowi.

Reasumując: powódka nie była uprawniona do dochodzenia przed sądem przeciwko (...) SA ochrony swojego roszczenia.

Z powyżej wskazanych względów, powództwo podlegało oddaleniu.

O kosztach w przedmiotowej sprawie Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. według zasady odpowiedzialności za wynik procesu. Sąd obciążył powódkę koniecznością zapłaty na rzecz pozwanego tytułem zwrotu kosztów procesu kwoty 1087 zł, na którą składają się:

- 800 zł tytułem zaliczki uiszczonej na wynagrodzenie biegłego;
- 270 zł tytułem opłaty za wynagrodzenie pełnomocnika (na podstawie § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015.1804 z późn. zm.);
- 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, na podstawie art. 1 ust. 1 pkt. 2 w zw. z pkt. IV załącznika do ustawy z dnia 16 listopada 2006 r., o opłacie skarbowej, Dz.U.2016.1827 t.j.

Na podstawie art. 113 ust. 1 w zw. z art. 13 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 300) w zw. z art. 98 k.p.c. Sąd nakazał pobrać od powódki na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi kwotę 156,66 zł na pokrycie kosztów postępowania w postaci wynagrodzenia biegłego sądowego tymczasowo wyłożonych przez Skarb Państwa.